

Målsætning for læseindsats på JU

2024

Erhvervsuddannelser og AMU

Jordbrugets UddannelsesCenter Århus

Indhold

Indledning	2
Målsætning for den pædagogiske/didaktiske læseindsats	3
Interne kurser	3
Studiestøttetimer	3
Målsætning for læsevejledning	4
Tydelige mål	4
Vejledning til lærernes skriftlige fremstillinger	4
Ordblindetest	4
Støttefag	4
Målsætning for indsats i relation til elektroniske hjælpemidler	5
Hjælp via SPS	5
Hjælp via skolens licens	5
Elektronisk studiemateriale	5
Opfølgning	6

Indledning

Målsætning for læseindsats er en del af 'Handlingsplan for kvalitetsarbejdet på undervisningsområderne 2024' på Jordbrugets UddannelsesCenter Århus (JU).

I 'Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser', BEK nr. 953 af 22/06/2023, er der i § 66 Stk. 3 anført følgende:

"Til elever eller lærlinge, der har behov for styrkede læsekompetencer for at kunne gennemføre et påbegyndt uddannelsesforløb, skal skolen tilbyde støtte og vejledning til faglig læsning. Skolen fastsætter rammer for denne læsevejledning, herunder rammer for en koordinerende læsevejlederfunktion".

Indsatsen skal altså sikre, at elever ikke opgiver en uddannelse med begrundelse i uddannelsesstedets manglende opmærksomhed på læringsudbytte som skyldes ordblindhed eller psykisk funktionsnedsættelse.

At fokusere på læseindsats i forhold til øget gennemførelse er aktuelt, da omkring 30 % af eleverne på erhvervsskoler har problemer med læsning og skrivning i større eller mindre grad. Desuden er der en større andel af elever med dokumenterede psykiske funktionsnedsættelser som medfører behov for særlig indsats.

JU har en læsevejleder. Funktionsbeskrivelse for denne er skrevet ind i skolens kvalitetshåndbog. Læsevejlederens opgaver går primært i to retninger. Den ene i forhold til læsevejledning i relation til undervisere og vejledning til pædagogisk planlægning af undervisning generelt, og den anden i forhold til Specialpædagogisk Støtte (SPS).

Den administrative del af det specialpædagogiske arbejde er organiseret efter undervisningsgrupper. De aktuelle medarbejdere og øvrig relevant information kan findes på skolens hjemmeside <https://ju.dk/vejledning/specialpaedagogisk-stoette-sps/>

JU er medlem af *Læse- og matematikvejlederforeningen for ungdoms- og videregående uddannelser* for at bidrage til og deltage i netværksarbejde, konferencer o.l. Medlemskabet sikrer løbende opdateringer af nyheder på området samt mulighed for erfaringsudveksling, der samlet set bidrager til videreudvikling af læsevejlederfunktionen på JU.

JU er også medlem af *Raido*, som er et forholdsvist nyt netværk for alle ungdoms- voksen- og videregående uddannelser. Her er der stort fokus på at forebygge frafald gennem vidensdeling og indsatsmuligheder både for ordblinde, talblinde og elever med psykiske funktionsnedsættelser.

Desuden holder vi os opdateret om informationer, vejledninger og erfaringer om specialpædagogisk støtte fra *Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK)*.

I det følgende omtales de mål som læsevejleder og øvrigt pædagogisk personale sigter efter i relation til læseindsats, og hvordan vi når opnår målene i praksis.

Målsætning for den pædagogiske/didaktiske læseindsats

Interne kurser

- Alle undervisere skal være vidende om, hvad skolens læseindsats handler om. Lærerne skal bl.a. have indsigt i og fokus på de forhold, der har betydning for elevernes faglige udbytte i relation til læseforståelse, læsning og skrivning. Lærerkvalificering bliver hermed en faktor, der kan bidrage til fastholdelse af elever.
- ✓ Vi afvikler interne kurser for alle lærere og pædagogisk ledelse, hvor emnerne er:
 - Hvad er læsevanskeligheder?
 - Læsning og læsestrategier
 - Aktiviteter før-under-efter læsning
 - Skrivning og aktivering af skrivning
 - Tekster i forhold til læsbarhed, læsevenlighed og læselighed
 - Læreren som tekstforfatter
- ✓ Aktuelt undervisningsmateriale findes på skolens elektroniske undervisningsplatform

Studiestøttetimer

- For elever der har fået tildelt studiestøttetimer, skal denne støtte gennemføres i hensigtsmæssige sammenhænge. Dette gælder uanset om eleven har indlæringsmæssige problemer pga. ordblindhed, diagnoser eller syns-og hørehandicaps.
- ✓ Hjælpen gennemføres via individuelle støttetimer, støtte i klassen, støtte på skolehjem efter undervisningstid eller vejledning til studiet. Det er lærere fra den aktuelle fagretning, der gennemfører studiestøttetimer samt timelærere, der er ansat specifikt for at yde studiestøtte.
- ✓ Studiestøtten kan være:
 - Hjælp til igangsætning af opgaver
 - Hjælp til struktur og overblik over indhold i opgaver eller emner
 - Hjælp med struktur og overblik til at udarbejde rapporter mm.
 - Hjælp til forenkling af stillede opgaver
 - Faglige samtaler, hvor egen viden om emnet (forhåndsviden) bringes frem eller sammenhæng til andre faglige emner inddrages
 - Hjælp til forberedelse til eksamensopgaver og eksamination
 - Ekstra tid til eksamensforberedelse og ekstra tid til prøver

Målsætning for læsevejledning

Tydelige mål

- Skolen er forpligtet til at undervisning foregår efter synlige mål. Dermed skal alle fag være beskrevet, så eleverne kender og arbejder hen imod mål for undervisningen. Det er undervisernes opgave at formulere målene med baggrund i de faglige mål, der er formuleret i bekendtgørelser. Disse læringsmål kan bl.a. findes i de enkelte uddannelsers LUP (Lokale undervisnings Plan) på <https://ju.dk/om-skolen/lokale-undervisningsplaner/>
- ✓ Læsevejleder er til rådighed for vejledning, gennemlæsning og feedback på de formulerede mål og kan herved bidrage til at formulere tydelige, målbare og læsbare mål.

Vejledning til lærernes skriftlige fremstillinger

- Nyansatte lærere skal gennemføre en Diplomuddannelse i Erhvervspædagogik, såfremt lignende ikke findes i forvejen.
- ✓ Læsevejleder står til rådighed for vejledning, gennemlæsning og feedback i forbindelse med skriftlige opgaver.
- Skriftlige undervisningsmaterialer i form af fx power points, spørgeark, instruktioner, kompendier m.v. bør altid udformes under hensyn til størst mulig læsbarhed.
- ✓ Læsevejleder står til rådighed for vejledning, gennemlæsning og feedback i forbindelse med skriftligt materiale.

Ordblindetest

- Skolen skal tilbyde en ordblindetest til elever, som menes at have læsevanskeligheder. I 'Vejledning til ordblindetest' er anført følgende: *"Testvejlederen skal have viden om læsning og læsevanskeligheder. Dvs. at testvejlederen skal være læsevejleder eller have tilsvarende kompetencer."*
- ✓ Skolen har medarbejdere herunder læsevejleder, der via kurser har kompetencer til at afvikle ordblindetest.

Støttefag

- Skolen skal udbyde støttefag som et valgfag, der kan støtte elevens boglige eller praktiske læring. Uddrag fra Bekendtgørelse 953 af 22/06/2023 om erhvervsuddannelser, Valgfag § 38: *"Skolen skal give eleverne mulighed for at vælge fag i grundforløbet inden for hvoraf støttefag skal være det ene: 1) Støttefag - fag der støtter elevens og lærlingens boglige eller praktiske læring"*.
- ✓ Valgfaget støttefag udbydes på grundforløb 2, hvor lærere og/eller støttepersoner med faglige kompetencer er tilknyttet støttefaget for at udvikle og understøtte elevernes læringsudbytte.

Målsætning for indsats i relation til elektroniske hjælpemidler

Hjælp via SPS

- Vi vil sikre, at de elever, der via SU-styrelsen får tildelt elektroniske hjælpeprogrammer, bliver i stand til at bruge disse bedst muligt.
- ✓ I forbindelse med instruktion til disse hjælpeprogrammer har vi tilknyttet en instruktør, der kontakter eleverne, når udstyr eller programmer er bevilget og modtaget.
- ✓ Det videre brug af it-hjælpemidler understøttes i undervisningstiden i det omfang, der er behov og mulighed for brug.

Hjælp via skolens licens

- Elever, der ikke er berettigede til specialpædagogiske hjælpemidler, men alligevel har brug for oplæsnings- og staveprogrammer, skal have mulighed for adgang til disse. Vi har licens til App-writer, som alle elever kan tilgå.
- ✓ Alle elever bliver introduceret til 'OrdLab' via skolens SPS it-instruktør. Webstedet indeholder instruktion og vejledning til forskellige muligheder for hjælp til læsning og skrivning. Skolens IT-medarbejdere er behjælpelige med adgang og evt. installering af programmer.

Elektronisk studiemateriale

- Alle skriftlige undervisningsmaterialer skal være tilgængelige i elektronisk form og OCR-behandlet.
- ✓ Skolen sikrer via SPS-koordinator, at alle relevante offentlige udgivelser bliver tilgængelige på det elektroniske bibliotek NOTA eller findes i elektronisk form fra forlagene.
- ✓ Hvis lærere laver studiemateriale i form af kompendier eller anden større skriftlig fremstilling, skal denne gøres tilgængelig til elektronisk oplæsning som en OCR-fil. Skolens bibliotekar kan være behjælpelig med formateringen.
- ✓ Eleverne kan tilgå undervisningsmaterialet gennem skolens elektroniske læringsplatform.

Opfølgning

Nærværende målsætning for læseindsats justeres årligt af læsevejleder i samråd med pædagogisk ledelse, SPS-medarbejdere og undervisere.

Ved at udarbejde disse retningslinjer kan vi sikre, at indsatsen sættes i gang, fungerer og følges op, så vi på bedst mulig vis kan hjælpe personer, der har indlæringsmæssige problemer.

Jordbrugets UddannelsesCenter Århus, januar 2024

